

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce a soudců JUDr. Veroniky Burianové a Mgr. Aleše Smetanky ve věci

žalobkyně:

L. Z., státní příslušnost X

bytem X

zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., IČO
45768676

sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím ve vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany, evidované pod č. j. OAM-0392951/DO-2024, žalobkyni jako nepřijatelné dne 6. 9. 2024, o návrhu na vydání předběžného opatření,

takto:

Žalovaný a Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie a všechny odbory cizinecké policie jsou povinni strpět pobyt žalobkyně na území České republiky do pravomocného skončení řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 57 A 60/2024.

Odůvodnění:

- Žalobkyně se podanou žalobou domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřuje v tom, že jí žalovaný dne 6. 9. 2024 vrátil podanou žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, neboť žalobkyně získala dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě EU, konkrétně ve Francii.
- Součástí žaloby žalobkyně učinila návrh na vydání předběžného opatření, na jehož základě by byl strpěn její pobyt na území ČR po dobu soudního řízení v projednávané věci. Žalobkyně vycestovala z území Ukrajiny dne 11. 8. 2023. Získala dočasnou ochranu ve Francii, kterou následně zrušila. Poté se přesunula do ČR, kde dne 6. 9. 2024 v KACPU v Plzni požádala o udělení dočasné ochrany. Její žádost posoudil žalovaný jako nepřijatelnou, neboť žalobkyně získala dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě EU, konkrétně ve Francii. Na území ČR pobývá žalobkyně do 10. 10. 2024 na základě bezvízového styku. Poté bude v ČR pobývat nelegálně. V takovém případě žalobkyni hrozí uložení správního vyhoštění. V případě správního vyhoštění by bylo její jméno zaneseno do Schengenského informačního systému či Evidence nežádoucích osob a musela by (i opakovaně) uhradit pokutu za svůj nelegální pobyt a náklady správního řízení. Žalobkyně přitom v současnosti nemůže vykonávat legální zaměstnání, neměla by tak z čeho hradit případné pokuty. V případě vyhovění žalobě by pak žalobkyně musela žádat o zrušení rozhodnutí o vyhoštění a o výmaz z informačních systémů nebo o obnovu řízení ve věci uložení pokuty. Žalobkyni nebylo uděleno vízum za účelem strpění a nemůže získat ani jakékoliv jiné pobytové oprávnění. Jedině navrhaným předběžným opatřením lze

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

prozatímně upravit žalobkynin pobyt v ČR. Žalobkyně proto navrhla, aby soud uložil žalovanému a Policii ČR, Ředitelství služby cizinecké policie a všem odborům cizinecké policie, povinnost strpět její pobyt na území ČR po dobu soudního řízení v projednávané věci. Žalobkyně poukázala na správní praxi, kdy se žalovaný v reakci na dřívější předběžné opatření vyjádřil, že povinnost stanovená v předběžném opatření (strpět pobyt) nebude promítnuta do praxe a žalovaný pouze nebude informovat Policii ČR, odbor cizinecké policie o nelegálním pobytu žalobkyně. Vzhledem ke sdělení žalovaného, známému soudu z úřední činnosti, by uložení povinnosti strpět pobyt žalobkyně v ČR pouze směrem k žalovanému nebránilo, aby orgány cizinecké policie mohly s žalobkyní zahájit řízení o správním vyhoštění a uložit jí pokutu za nelegální pobyt.

3. Podle § 38 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) platí, že *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*
4. Protože pro soud byly rozhodující osobní poměry žalobkyně, které byly popsány v žalobě a doloženy přílohami k žalobě, nepovažoval soud za potřebné vyžádat si vyjádření žalovaného k návrhu na vydání předběžného opatření (srov. § 38 odst. 2 s. ř. s.).
5. Z ustálené judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví vyplývá, že vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelné podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“) může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. a že zákonem stanovené vyloučení soudního přezkumu vrácení žádosti jako nepřijatelné podle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina nelze v takovém případě aplikovat pro jeho rozpor s právem EU (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2023, č. j. 57 A 67/2023-37, body 16 až 20; nebo ze dne 24. 7. 2024, č. j. 57 A 34/2024-31, body 23 až 25). Pro potřeby rozhodnutí o předběžném opatření soud zastává shodný názor ohledně přípustnosti zásahové žaloby proti úkonu žalovaného, který spočívá ve vrácení žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelné. Předběžně tak soud žalobu vyhodnotil jako přípustnou, tudíž přistoupil k posouzení důvodnosti návrhu na vydání předběžného opatření.
6. Zároveň si byl soud vědom vlastní dřívější rozhodovací praxe napříč senáty, od níž nebylo důvodu se jakkoli odchýlit, neboť příběh žalobkyně nijak významně nevybočuje z dříve hodnocených situací, ve kterých soud potřebu zatímně upravit poměry účastníka shledal.
7. K nařízení předběžného opatření je třeba splnit tři kumulativní podmínky: (i) musí být podán návrh na zahájení řízení (žaloba), (ii) předběžné opatření se nařizuje na návrh a (iii) je zde potřeba zatímně upravit poměry účastníků řízení pro hrozící vážnou újmu.
8. První dvě podmínky byly v posuzovaném případě nepochybně splněny. Pokud jde o třetí podmínku, dospěl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS, mj. k následujícím závěrům: „*Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka - soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu –*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel“.

9. Tvrdit a prokázat (resp. alespoň osvědčit prostřednictvím soudu doložených listin) existenci *hrozící vážné újmy* vyžadující nařízení předběžného opatření je povinností navrhovatele (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 808/08).
10. Soud s ohledem na tvrzení žalobkyně, obsah k návrhu přiložených listin i skutečnosti soudu známé z jeho vlastní úřední činnosti (pozn. soud do spisu založil anonymizovanou odpověď žalovaného na dotaz ke sdělení formy strpění na území, datovanou 20. 3. 2023) neměl důvod nevěřit žalobkyni, že nemá žádné oprávnění k pobytu na území ČR a že nesplňuje podmínky pro jeho získání podle zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně sice v současnosti v ČR pobývá na základě bezvízového styku a do 10. 10. 2024 v ČR na základě bezvízového styku pobývat může, nicméně po jeho vypršení bude pobyt žalobkyně v ČR nelegální. Z toho důvodu bude žalobkyně ohrožena zahájením řízení o správním vyhoštění, jakož i zařazením do Schengenského informačního systému a do Evidence nežádoucích osob, v čemž lze spatřovat hrozící vážnou újmu (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 10. 7. 2023, č. j. 77 A 30/2023-26, bod 12; ze dne 6. 10. 2023, č. j. 57 A 67/2023-17, bod 9; ze dne 5. 1. 2024, č. j. 57 A 1/2024-17, bod 10; nebo ze dne 28. 2. 2024, č. j. 77 A 10/2024-49, bod 7). Ačkoliv je soud povinen podle § 56 odst. 3 s. ř. s. rozhodnout o žalobě přednostně, není pravděpodobné, že by o ní rozhodl do 1 měsíce od jejího podání (žaloba soudu došla dne 10. 9. 2024). Zatímní úprava pobytu žalobkyně v ČR tak má i v poměrech projednávané věci smysl, neboť je pravděpodobné, že se žalobkyně v průběhu soudního řízení octne v situaci nelegálního pobytu v ČR. Dále vzhledem k tomu, že žalobkyně nedisponuje takovým typem pobytového oprávnění, které by jí umožňovalo v ČR legálně pracovat, nelze vyloučit ani závažný negativní finanční dopad peněžitých sankcí za neoprávněný pobyt, byly-li by skutečně žalobkyni uloženy. Je tak namístě uložit žalovanému povinnost strpět pobyt žalobkyně na území ČR do doby pravomocného rozhodnutí soudu o podané žalobě.
11. Stran návrhu žalobkyně na uložení povinnosti strpět její pobyt na území také orgánům cizinecké policie soud rovněž následoval vlastní rozhodovací praxi a návrhu vyhověl. Ze sdělení žalovaného ze dne 20. 3. 2023 soud seznal, že při absenci jakéhokoli formálního osvědčení o oprávnění žalobkyně pobývat na území ČR by cizinecká policie mohla vůči žalobkyni uplatňovat sankce za nelegální pobyt a činit vůči ní další úkony vynucující opuštění území. Vzhledem k právě uvedeným skutečnostem lze po orgánech cizinecké policie spravedlivě požadovat, aby pobyt žalobkyně strpěly po dobu probíhajícího soudního řízení.
12. Lze shrnout, že soud vyhověl procesnímu návrhu žalobkyně a uložil žalovanému a Policii ČR, Ředitelství služby cizinecké policie a všem odborům cizinecké policie, povinnost strpět žalobkynin pobyt na území ČR do pravomocného skončení řízení o žalobě vedeného u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 57 A 60/2024, neboť je třeba zatím upravit poměry žalobkyně, které by jinak hrozila vážná újma.
13. Samozřejmě platí, že pokud by se v průběhu řízení o žalobě změnila poměry žalobkyně, může soud i bez návrhu rozhodnutí o předběžném opatření zrušit nebo změnit (srov. § 38 odst. 4 větu první s. ř. s.). Je tedy na účastnících řízení, zejména na žalovaném, aby soudu oznámili případnou změnu poměrů oproti stavu, ze kterého soud při rozhodování vycházel.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

14. O nákladech řízení o návrhu na vydání předběžného opatření soud nerozhodoval, když bude postupovat podle § 145 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s. a o případných nákladech vzniklých v této souvislosti rozhodne v rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je kasační stížnost nepřipustná [srov. § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].

Předběžné opatření zaniká nejpozději dnem, kdy se rozhodnutí soudu, jímž se řízení končí, stalo vykonatelným (srov. § 38 odst. 4 věta druhá s. ř. s.).

Plzeň 11. září 2024

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu